

Instrumenten duurzame ontwikkeling van kinderen

Burgerschapontwikkeling ('sociale competence'):

Vragenlijst Burgerschapscompetenties

Bron: Ledoux, G., Geijssel, F., Dam, G. ten & Reumerman, R. (2010). Burgerschapscompetenties van jongeren in Nederland. Amsterdam: Kohnstamm Instituut. Te downloaden via:

http://www.burgerschapmeten.nl/Documenten/Burgerschapscompetenties_van_jongeren_in_Nederland.pdf

Burgerschapscompetenties: vermogen tot adequaat handelen in sociale situaties die zich voordoen in het dagelijks leven (normatief concept).

Vragenlijst Burgerschapscompetenties geschikt voor jongeren van 11 tot 16 jaar. Naast een leerlinginstrument is ook een docentinstrument, die burgerschaps*gedrag* meet, ontwikkeld.

Conceptuele definities/operationalisatie burgerschapscompetentie: 4 componenten (kennis, attitude, vaardigheid en reflectie) en 4 sociale taken (democratisch handelen, maatschappelijk verantwoord handelen, omgaan met conflicten en omgaan met verschillen).

Vragenlijst meet vermogen van leerlingen om als burger in een democratische en pluriforme samenleving te handelen. Constructvaliditeit is in orde. Betrouwbaarheid is goed (tussen .83 en .94). Acht subschalen: kennis, attitude, vaardigheid, reflectie, democratisch handelen, maatschappelijk verantwoord handelen, omgaan met conflicten en omgaan met verschillen. Burgerschapskennis is van andere orde, relatief zelfstandig onderdeel (lage correlatie met andere componenten).

Observatie-instrument 'De Groepsvergadering'

Bron: Verhoeven, S. (2012). De school als oefenplaats voor democratie. Proefschrift Universiteit Utrecht. Te downloaden via: <http://www.ncdo.nl/sites/default/files/Verhoeven-school%20als%20oefenplaats%20democratie.pdf>.

Het begrip democratisch burgerschap wordt geoperationaliseerd in vijf domeinen: 'Overleg, menings- en besluitvorming', 'Omgaan met conflicten', 'Verantwoordelijkheid voor de gemeenschap', 'Uitgaan van diversiteit' en 'Democratische geletterdheid'.

Communicatieve redzaamheid

Vragenlijst communicatieve redzaamheid

Ontwikkeld door Roos van Vulpen en Ellen Rohaan

Communicatieve redzaamheid kan worden opgevat als een vermogen om wederkerig te communiceren met behulp van woorden, gebaren of symbolen. Communicatief redzaam is een leerling als bepaalde communicatieve vaardigheden voldoende zijn verworven (definitie van Stichting Siméa).

De vragenlijst 'communicatieve redzaamheid' is een zelfevaluatie-instrument dat bestaat uit 10 vragen met een 4-puntsschaal (van 'helemaal niet goed/graag' tot 'heel goed/graag'). De eerste vijf vragen gaan over vragen stellen in de klas en de laatste vijf vragen over initiatief nemen (beginnen met praten) in de klas. Dit zijn beide twee belangrijke aspecten van communicatieve redzaamheid. Tot slot wordt de leerling gevraagd om een rapportcijfer (schaal 1-10) te geven voor zijn communicatieve redzaamheid op twee momenten, namelijk voorafgaand aan de interventie van de leerkracht en na afloop van die interventie.

De vragenlijst heeft een betrouwbaarheid (Cronbach's alpha) van 0.84 (n=138). De vragenlijst bestaat uit één factor; de subschalen 'vragen stellen' en 'initiatief nemen' zijn statistisch gezien niet te onderscheiden.

A. Vragen stellen

1. Hoe graag **wil** je vragen stellen in de klas?

- Helemaal niet graag Niet graag Best graag Heel graag
-

2. Hoe goed **durf** je vragen te stellen in de klas?

- Helemaal niet goed Niet goed Best goed Heel goed
-

3. Hoe goed **kun** je vragen stellen in de klas?

- Helemaal niet goed Niet goed Best goed Heel goed
-

4. Hoe **leuk** vind je het om vragen te stellen in de klas?

- Helemaal niet leuk Niet leuk Best leuk Heel leuk
-

5. Hoe goed **weet** je hoe je vragen moet stellen in de klas?

- Helemaal niet goed Niet goed Best goed Heel goed
-

B. Initiatief nemen (bij een kringgesprek of klassengesprek of de communicatielessen)

6. Hoe graag **wil** je beginnen met praten in de klas?

- Helemaal niet graag Niet graag Best graag Heel graag
-

7. Hoe goed **durf** je te beginnen met praten in de klas?

- Helemaal niet goed Niet goed Best goed Heel goed
-

8. Hoe goed kun je beginnen met praten in de klas?

Helemaal niet goed

Niet goed

Best goed

Heel goed

9. Hoe leuk vind je het om te beginnen met praten in de klas?

Helemaal niet leuk

Niet leuk

Best leuk

Heel leuk

10. Hoe goed weet je hoe je moet beginnen met praten in de klas?

Helemaal niet goed

Niet goed

Best goed

Heel goed

Tot slot:

Ik heb de laatste tijd gewerkt aan (/geleerd om) [doel opnemen in termen van concreet leerlinggedrag].

Vóór het onderzoek van ..., zou ik mezelf hiervoor een geven (rapportcijfer of beoordeling die de leerling gewend is)

Na het onderzoek van ... zou ik mezelf hiervoor een geven (rapportcijfer of beoordeling die de leerling gewend is)

Het verschil tussen de carnavalsvakantie en nu komt vooral door

.....
.....
.....

A. Vragen stellen

1. Hoe graag **wil** je vragen stellen in de klas?

Helemaal niet graag Niet graag Best graag Heel graag

2. Hoe goed **durf** je vragen te stellen in de klas?

Helemaal niet goed Niet goed Best goed Heel goed

3. Hoe goed **kun** je vragen stellen in de klas?

Helemaal niet goed Niet goed Best goed Heel goed

4. Hoe **leuk** vind je het om vragen te stellen in de klas?

Helemaal niet leuk Niet leuk Best leuk Heel leuk

5. Hoe goed **weet** je hoe je vragen moet stellen in de klas?

Helemaal niet goed Niet goed Best goed Heel goed

B. Initiatief nemen (bij een kringgesprek of klassengesprek of de communicatielessen)

6. Hoe graag **wil** je beginnen met praten in de klas?

Helemaal niet graag Niet graag Best graag Heel graag

7. Hoe goed **durf** je te beginnen met praten in de klas?

Helemaal niet goed Niet goed Best goed Heel goed

8. Hoe goed **kun** je beginnen met praten in de klas?

Helemaal niet goed Niet goed Best goed Heel goed

9. Hoe **leuk** vind je het om te beginnen met praten in de klas?

Helemaal niet leuk Niet leuk Best leuk Heel leuk

10. Hoe goed **weet** je hoe je moet beginnen met praten in de klas?

Helemaal niet goed Niet goed Best goed Heel goed

Tot slot:

Ik heb de laatste tijd gewerkt aan (/geleerd om) [doel opnemen in termen van concreet leerlinggedrag].

Vóór het onderzoek van ..., zou ik mezelf hiervoor een geven (rapportcijfer of beoordeling die de leerling gewend is)

Na het onderzoek van ... zou ik mezelf hiervoor een geven (rapportcijfer of beoordeling die de leerling gewend is)

Het verschil tussen de carnavalsvakantie en nu komt vooral door

.....
.....
.....